

Verkennde nota inzake fusie

N-VA-fractie Lovendegem-Vinderhoute

Wij leven in het Meetjesland. Het ter ziele gegane streekplatform heeft niet alleen dat "Meetjesland-gevoel" versterkt maar leerde de gemeenten ook meer onderling en meer streekgebonden (samen)werken. Indien wij dit Meetjesland in de toekomst willen behouden en versterken, dan lijkt een vrijwillige fusie ons daartoe een middel.

Het huidig Meetjesland

Het is nuttig om vooreerst een aantal actuele feiten aangaande het Meetjesland in kaart te brengen.

- 1) Het Meetjesland ligt in het noordwesten van de provincie Oost-Vlaanderen. Het is de landelijke regio tussen de steden Gent en Brugge. In het noorden grenst het aan Zeeuws-Vlaanderen, in het westen aan de provincie West-Vlaanderen en in het oosten en zuiden aan de regio Gent. Het Meetjesland is één van de officieel erkende Vlaamse regionale landschappen en ook één van de meer toeristisch gerichte regio's in Oost-Vlaanderen.
- 2) Het Meetjesland bestaat uit 13 gemeenten: Aalter, Knesselare, Maldegem, Sint-Laureins, Assenede, Zelzate, Evergem, Lovendegem, Nevele, Zomergem, Waarschoot, Eeklo en Kaprijke. Zes van die gemeenten hebben minder dan 10.000 inwoners, drie gemeenten hebben tussen de 10.000 en 15.000 inwoners en slechts vier meer dan 15.000 inwoners. Van al deze (kleine) gemeenten mogen de inwoners vandaag de dag een zelfde niveau, aanbod en kwaliteit van dienstverlening verwachten en dit tegen een aanvaardbare kost.

Toekomstige uitdagingen

We zien dat enerzijds de maatschappelijke uitdagingen steeds complexer worden (bv. de vergrijzing) en anderzijds worden steeds meer bevoegdheden vanuit Vlaanderen gedecentraliseerd naar de gemeenten. Recente regionale of federale maatregelen betekenen bovendien minder inkomsten voor de gemeenten (bv. de Tax shift). Als we het politieke landschap en de politieke besluitvorming willen vereenvoudigen (minder bestuursniveaus, tussenniveaus, politiek- en ambtelijk personeel) en efficiënter maken, dan is het duidelijk dat ook de gemeenten voor enorme uitdagingen staan.

Dat gemeenten vandaag al heel wat zaken niet alleen aankunnen, bewijzen de vele intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (gemiddeld 63 per gemeente!) waarvan ze vandaag deel uitmaken. Het is uiteraard positief dat gemeenten samenwerken maar veel van die samenwerkingsverbanden beginnen na verloop van tijd een eigen leven te lijden (bv. Eandis en andere nutsmaatschappijen) en hebben een democratisch deficit. Als kleine gemeente heb je er noch invloed noch controle op de besluitvorming en vaak kom je er ook in een afhankelijkheidspositie terecht.

Vrijwillige fusie

Het kan ook anders. Het voordeel van 'vrijwillige fusie' is dat je de regie in eigen handen hebt, dat je zelf de partners kan kiezen en dat je de streek kunt versterken en de eigenheid van de streek kunt behouden als je die partners streekgebonden kiest.

Bijkomend (tijdelijk) voordeel is de fusiebonus zijnde een schuldovername van €500 per inwoner van de fusiegemeente.

Meetjeslandfusie

Als we van het Meetjesland één gemeente zouden maken in plaats van de huidige 13 krijgen we een gemeente met iets meer dan 182.000 inwoners en een oppervlakte van 66.215 ha. Ter vergelijking en om aan te tonen dat dit eigenlijk nog niet zo gek zou zijn: Gent heeft zo'n 250.000 inwoners op 15.643 ha.

Noord- en Zuid-Meetjesland

We zouden ook de bestuurlijke arrondissementen als basis kunnen nemen en dan krijgen we twee bijna evenwaardige gemeenten (orde van grootte van de centrumsteden zoals Aalst en Sint-Niklaas): Noord-Meetjesland (Assenede, Eeklo, Kaprijke, Maldegem, Sint-Laureins en Zelzate) met ongeveer 83.000 inwoners op 33.587 ha en Zuid-Meetjesland (Aalter, Knesselare, Lovendegem, Nevele, Waarschoot, Zomergem en Evergem) met ongeveer 100.000 inwoners op 32.628 ha.

Hoewel deze fusies rationeel best mogelijk zouden zijn, vrezen wij dat ze politiek niet haalbaar zouden zijn. Niet omwille van de bevolking – want die vraagt terecht een kwalitatieve maximale dienstverlening tegen een minimale kost – maar juist omwille van het politiek personeel. In bovenvermelde voorstellen verdwijnen er 11 of 12 burgemeesters en verdwijnen er 47 of 53 schepenen (de gemeente Meetjesland zou – net zoals Gent – 1 burgemeester en 10 schepenen hebben. De gemeenten Noord- en Zuid-Meetjesland elk 1 burgemeester en 8 schepenen).

Het zal duidelijk zijn dat dit heel wat werkingsmiddelen zou vrijmaken en tal van bestaande intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, met elk hun eigen structuren en mandaten, overbodig zou maken.

LoWaZoNe

Een derde rationele mogelijkheid is ons baseren op de al bestaande politiezones. De 13 gemeenten zijn ondergebracht in zes politiezones (Maldegem als één gemeentezone en Zelzate is toegevoegd aan de zone Puyenbroeck). Hoewel sommige politiezones zelf al zeggen dat ze te klein zijn, zou ook dat een optie kunnen zijn. De oefening 'wie met wie' werd eerder al gemaakt en de zaak blijkt te functioneren. Samenvallende gemeentefusies zouden ook de afzonderlijke politieraad en bijhorend politiecollege overbodig maken aangezien deze zouden samenvallen met de gemeentelijke organen zoals dat nu zo is in één gemeentezone. Dus ook hier een besparing.

Een voorbeeld van wat dit concreet zou kunnen betekenen: de LoWaZoNe (LOvendegem, WAarschoot, ZOMergem, NEvele).

Vooreerst enkele cijfers waaruit blijkt dat we hier vier landelijke gemeenten hebben die daarenboven qua schaal en mentaliteit vergelijkbaar zijn. Er is geen dominerende partner en er zijn geen onoverkomelijke cultuurverschillen.

	LO	WA	ZO	NE	LOWAZONE	LOWAZO
Inwoners (2014)	9.632	7.870	8.302	11.937	37.741	25.804
Oppervlakte km ²	19,5	21,9	38,8	51,9	132,1	80,2
Schuld/inwoner (2013)	1.105	2.266	1.402	384	1.184	1.554
Aanvullende personenbelasting APB (2015)	7,20	7,50	7,80	7,20	7,43	7,5
Ontvangsten APB / inwoner (2013)	304	199	207	260	247	240
Opcentiemen onroerende voorheffing OOV (2015)	1325	1450	1675	1575	1506	1483
Ontvangsten OOV / inwoner (2013)	207	211	245	270	236	220
Personeelskost in % v/d tot. Exploitatie uitgaven (2013)	39	43	41	40	41	41
Ontvangsten uit gemeentefonds / inwoner	159,0	209,6	215,2	191,0	192,0	192,5

Bron: de gemeentelijke bestuurskrachtmonitor(en)

Een dergelijke fusiegemeente (LoWaZoNe) zou 37.741 inwoners tellen op 13.205 ha. Een dergelijke gemeente lijkt ons qua schaalgrootte aanvaardbaar, verdedigbaar, daadkrachtig en toekomstgericht.

Wellicht ook door Vlaanderen gewenst. Wellicht want daarover is Vlaanderen ook niet heel duidelijk. In 2014 stelde het Agentschap Binnenlands Bestuur dat gemeenten met minder dan 15.000 inwoners (dit is meer dan 50% van alle gemeenten) vooral de focus vormen voor fusies (met aangrenzende grotere steden of gemeenten). In het fusiedecreet van 2016 wordt de fusiebonus beperkt tot €20.000.000 per fusie wat neer komt op een fusiegemeente van 40.000 inwoners.

Concreet voor onze fusiegemeente LoWaZoNe waar de gemiddelde schuld/inwoner €1.184 bedroeg in 2013 zou de schuldovername (bv. in 2019) door de Vlaamse Gemeenschap €18.870.500 (37.741 x 500) bedragen. De schulden van de fusiegemeente zouden bijgevolg met 42% dalen.

Naast deze schulddaling zou een fusie een nog groter samenwerkingsvoordeel kunnen genereren waardoor efficiëntiewinsten meer dan waarschijnlijk zullen zijn.

De politiezone wordt één gemeentezone dus geen afzonderlijke politieraad en bijhorend politiecollege meer. Eén burgemeester in plaats van vier. Zeven schepenen (9 in 2019 en 8 in 2025 bij wijze van overgang) in plaats van 17 en 33 gemeenteraadsleden in plaats van de huidige 80. Ook in de administratie 1 gemeentesecretaris in plaats van 4 en hetzelfde wat de financiële beheerder betreft. Daarenboven zijn hoogstwaarschijnlijk verdere synergiën mogelijk in de backoffice (specialisatie) en in de benutting van infrastructuur en het materiaal.

LoWaZo

Als we de recent gelanceerde piste van LoWaZo bekijken, komen volgende cijfers eruit.

Concreet voor de fusiegemeente LoWaZo waar de gemiddelde schuld/inwoner 1.554 euro bedroeg in 2013, zou de schuldovername (bv. in 2019) door de Vlaamse Gemeenschap €12.902.000 (25.804 x 500) bedragen. De schulden van de fusiegemeente zouden bijgevolg met 32% dalen.

Eén burgemeester in plaats van drie. Zes schepenen (8 in 2019 en 7 in 2025 bij wijze van overgang) in plaats van 12. En 29 gemeenteraadsleden in plaats van de huidige 59. Ook in de administratie 1 gemeentesecretaris in plaats van 3 en hetzelfde wat de financiële beheerder betreft. Daarenboven zijn hoogstwaarschijnlijk verdere synergiën mogelijk in de backoffice (specialisatie) en in de benutting van infrastructuur en materieel.

In beide gevallen, zowel LoWaZoNe als LoWaZo geldt het volgende.

Dalende schuld en dalende werkingskosten. Dit schept mogelijkheden voor bijvoorbeeld dalende gemeentelijke fiscaliteit, ander (nieuw) beleid, investeringen, etc.

Voor de inwoners voorzien wij dat er eigenlijk niet zoveel zou veranderen. De bestaande gemeentehuizen worden behouden als dienstencentra waar de burger voor alle klassieke 'burgerzaken' steeds zal terechtkunnen. De gespecialiseerde diensten bv. milieu, ruimtelijke ordening, cultuur, sport,... worden administratief gecentraliseerd (samenvoeging van deskundigheid, kennis en ervaring) wat de efficiëntie zal bevorderen. En gelet op de steeds verder evoluerende digitalisering zal de burger digitaal altijd in contact kunnen treden met zijn gemeentebestuur.

Bevraging van de inwoners

Als N-VA vinden wij het belangrijk dat ook de burger inspraak heeft in deze belangrijke wending. Dit maakt dat we vooreerst de inwoners grondig moeten informeren over de verschillende mogelijke pistes die op til staan. Volgende zaken kunnen bij het informeren aan bod komen: wat zijn de voordelen van elk scenario, wat zijn de nadelen, wat zijn de gevolgen?

Wanneer dit gebeurd is, is het voor ons vanzelfsprekend dat een bevraging bij de inwoners aan de orde is! Uiteraard heeft elke partij een favoriet scenario, ook wij, laat dat duidelijk zijn, maar het heeft geen enkele zin om een bepaalde voorkeur uit te spreken, reeds te verkennen, en door te duwen als die niet gedragen wordt door de inwoners. Door hen te bevragen, zal blijken welke piste moet verkend worden of net niet moet verkend worden. Het woord is aan hen!

Conclusie

Durven we springen?

Durven we de uitdaging aan en komen we los van onder de kerktoren?

Durven we de keuze voor de toekomst zelf bepalen of wachten we af tot een mogelijke fusie ons opgedrongen wordt?

Indien we zouden springen, achter welke piste zouden we ons dan scharen?

Henk Dierickx
Secretaris N-VA Lovendegem-Vinderhout.